

Sujuvoitetaan apteekin työtä – käytetään osaamista oikeisiin asioihin

Lääkkeiden saatavuushäiriöt ovat lisääntyneet. Useille lääkevalmisteille on olemassa rinnakkaisvalmiste, johon lääke voidaan vaihtaa apteekissa eikä häiriö silloin vaikuta lääkehoidon onnistumiseen tai viivästyttä sen aloittamista.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea pitää yllä vaihtokelpoisten lääkkeiden luettelo, johon perustuen apteekit voivat vaihtaa lääkkeitä. Nykyiset vaihtokriteerit eivät kuitenkaan mahdollista kaikkia vaihtoja, joita apteekeissa voitaisiin tehdä turvallisesti potilaan hoidon onnistumiseksi.

Esimerkki:

Joitain silmätippoja on markkinoilla sekä kertakäyttö-pipeteissä että pulloissa. Pipettilääkkeiden käyttö voi olla vaikeaa huonosormisille ja pullon käyttö sen sijaan helpompaa. Toisinaan taas toista valmistemuotoa ei ole saatavilla saatavuushäiriön takia. Valmisteet eivät ole kuitenkaan keskenään vaihtokelpoisia, sillä silmätippapullo sisältää säilöntäainetta. Apteekin on otettava yhteys lääkäriin, jotta asiakkaalle voidaan toimittaa silmätippapullo pipettien sijaan tai toisin päin.

Esimerkki:

Insuliinia voidaan annostella sekä kertakäyttökynillä että kynillä, joissa on annossäiliö. Jos lääkäri on reseptin uusimisen yhteydessä valinnut järjestelmästä vahingossa näistä kahdesta väärän, ei apteekki saa toimittaa asiakkaalle sitä valmistetta, jota tämä on aikaisemmin käyttänyt. Jälleen on oltava yhteydessä lääkäriin.

Nämä yhteydenotot lääkäriin kuormittavat terveydenhuoltoa, vievät aikaa lääkeneuvonnalta ja turhauttavat asiakkaita, lääkäreitä ja apteekkien henkilökuntaa. Apteekit kohtaavat päivittäin tilanteita, joissa farmaseutti tai proviisori voisi ammattitaitoonsa perustuen vaihtaa valmistetta lääkitysturvallisuuden vaarantumatta, mutta liian tiukka lainsäädäntö estää vaihdon sujuvan toteuttamisen.

LÄÄKELAKIA TULISI MUUTTAA siten, että toimittaessaan reseptilääkettä apteekilla on oikeus vaihtaa lääkevalmisteen pakkauskokoa, kappalemäärää ja vahvuutta vastaavaan toiseen lääkevalmisteeseen edellyttäen, että lääkärin määräämä lääkeaine, annostus ja hoidon kesto eivät muutu.

Apteekilla tulisi olla myös oikeus vaihtaa lääkevalmisteen lääkemuotoa edellyttäen, että lääkärin määräämä lääkeaine, sen annostus tai hoidon kesto ei muutu ja apteekki on esimerkiksi asiakkaan reseptitiedoista varmistunut, että asiakkaalle on ollut toinen lääkemuoto käytössään aiemminkin.

KORONAKEVÄÄNÄ 2020 apteekkien oikeuksia lääkevaihtoihin laajennettiin väliaikaisesti, jotta pystyttiin turvaamaan katkeamaton lääkehoito poikkeustilanteessa. Apteekeissa pystyttiin tuolloin esimerkiksi vaihtamaan lääke eri vahvuiseen valmisteeseen ja muuttamaan annosohje vastaamaan lääkärin määräämää annosta, kun alun perin määrättyä vahvuutta ei ollut saatavilla. Tiedossa ei ole, että apteekin tekemät lääkevaihdot olisivat vaarantaneet lääkitysturvallisuutta tai aiheuttaneet muuta haittaa. Sen sijaan asiakkaalle pystyttiin varmistamaan katkeamaton lääkehoito ilman ylimääräisiä yhteydenottoja lääkärille ja terveydenhuollon kuormittamista.